Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Feliksa Parnella
WYMAGANIA EDUKACYJNE - **Geografia**
KLASA: **V**
rok szkolny **2026/2027**
nauczyciel **Elżbieta Kacprzak**

Podręcznik: Geografia klasa 8 SP, WSiP

Dział I: Azja.

1. Ocena dopuszczająca:
   Uczeń :
   a) wskazuje na mapie położenie geograficzne Azji
   b) wymienia formy ukształtowania powierzchni Azji
   c) wymienia strefy klimatyczne Azji na podstawie mapy klimatycznej
   d) wymienia największe rzeki Azji
   e) wymienia strefy aktywności sejsmicznej w Azji na podstawie mapy geologicznej
   f) wyjaśnia znaczenie terminu wulkanizm
   g) odczytuje z mapy nazwy największych wulkanów w Azji
   h) wskazuje na mapie zasięg Ognistego Pierścienia Pacyfiku
   i) wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Azji
   j) wymienia główne uprawy w Azji na podstawie mapy gospodarczej
   k) określa cechy położenia Japonii na podstawie mapy ogólnogeograficznej
   l) wymienia cechy środowiska przyrodniczego Japonii
   m) wymienia główne uprawy w Japonii
   n) określa cechy położenia Chin na podstawie mapy ogólnogeograficznej
   o) lokalizuje na mapie ośrodki przemysłu zaawansowanych technologii w Chinach
   p) wymienia główne uprawy w Chinach i opisuje ich rozmieszczenie na podstawie mapy gospodarczej
   q) określa położenie geograficzne Indii
   r) porównuje liczbę ludności Chin i Indii oraz odczytuje z wykresu ich prognozę
   s) wymienia największe aglomeracje Indii i wskazuje je na mapie
   t) wyjaśnia znaczenie terminu slamsy
   u) wymienia główne rośliny uprawne w Indiach i wskazuje na mapie tematycznej regiony ich występowania
   v) wymienia surowce mineralne w Indiach i wskazuje na mapie regiony ich występowania
   w) określa położenie geograficzne Bliskiego Wschodu
   x) wymienia państwa leżące na Bliskim Wschodzie na podstawie mapy politycznej
   y) wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie

2. Ocena dostateczna:
   Uczeń:
   a) opisuje linię brzegową Azji na podstawie mapy świata
   b) charakteryzuje zróżnicowanie środowiska geograficznego Azji
   c) przedstawia kontrasty w ukształtowaniu powierzchni terenu Azji
   d) omawia czynniki klimatyczne kształtujące klimat Azji
   e) omawia strefy roślinne Azji
   f) omawia budowę wulkanu na podstawie ilustracji
   g) wymienia typy wulkanów i podaje ich główne cechy
   h) wskazuje na mapie obszary Azji o korzystnych i niekorzystnych warunkach do rozwoju rolnictwa
   i) wymienia czołówkę państw azjatyckich w światowych zbiorach roślin uprawnych
   j) charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Japonii
   k) omawia strukturę zatrudnienia w Japonii na podstawie analizy danych statystycznych
   l) omawia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Japonii
   m) przedstawia cechy rolnictwa Japonii na podstawie analizy danych statystycznych

n) określa różnorodność cech środowiska geograficznego Chin na podstawie mapy tematycznej
o) omawia czynniki przyrodnicze sprzyjające osadnictwu w Chinach
p) przedstawia nierównomierne rozmieszczenie ludności Chin na podstawie mapy gęstości zaludnienia
q) omawia główne kierunki produkcji rolnej w Chinach
r) omawia cechy środowiska geograficznego Półwyspu Indyjskiego
s) podaje przyczyny powstawania slumsów w Indiach
t) omawia warunki uprawy roślin w Indiach na podstawie mapy tematycznej
u) charakteryzuje indyjską Dolinę Krzemową
v) omawia cechy środowiska przyrodniczego Bliskiego Wschodu
w) omawia wielkość zasobów ropy naftowej na świecie i na Bliskim Wschodzie na podstawie wykresu i mapy tematycznej
x) przedstawia cele organizacji OPEC

3. Ocena dobra:
Uczeń:
a) omawia budowę geologiczną Azji na podstawie mapy tematycznej
b) omawia cyrkulację monsunową i jej wpływ na klimat Azji
c) charakteryzuje kontrasty klimatyczne i roślinne w Azji na podstawie mapy tematycznej
d) omawia czynniki wpływające na układ sieci rzecznej w Azji
e) omawia płytową budowę litosfery na podstawie map tematycznych
f) wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień ziemi i tsunami w Azji
g) opisuje przebieg trzęsienia ziemi
h) omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Azji
i) opisuje ekstremalne zjawiska klimatyczne i ich skutki w Japonii opisuje skutki występowania tajfunów na obszarze Japonii
j) omawia bariery utrudniające rozwój gospodarki Japonii
k) omawia znaczenie i rolę transportu w gospodarce Japonii
l) omawia cechy gospodarki Chin
m) analizuje wielkości PKB w Chinach na tle innych krajów świata na podstawie danych statystycznych
n) charakteryzuje tradycyjne rolnictwo i warunki rozwoju rolnictwa Chin
o) przedstawia problemy demograficzne Indii
p) omawia system kastowy w Indiach
q) przedstawia zróżnicowanie indyjskiej edukacji
r) analizuje strukturę zatrudnienia i strukturę PKB Indii na podstawie wykresu
s) charakteryzuje przetwórstwo przemysłowe Indii
t) omawia zróżnicowanie religijne na Bliskim Wschodzie
u) omawia wpływ religii na życie muzułmanów
v) przedstawia znaczenie produkcji wyrobów z ropy naftowej w krajach Bliskiego Wschodu

4. Ocena bardzo dobra:
Uczeń:
a) analizuje azjatyckie rekordy dotyczące rzeźby terenu, linii brzegowej i hydrosfery na podstawie infografiki
b) omawia powstawanie Himalajów i rowów oceanicznych
c) przedstawia sposoby zabezpieczania ludzi przed skutkami trzęsień ziemi
d) omawia warunki klimatyczne w Azji wpływające na rytm uprawy ryżu
e) omawia znaczenie uprawy ryżu dla krajów Azji Południowo-Wschodniej
f) wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w Japonii
g) analizuje źródła gospodarczego rozwoju Japonii
h) charakteryzuje cechy nowoczesnej gospodarki Japonii oraz rodzaje produkcji przemysłowej
i) uzasadnia, że gospodarka Japonii należy do najnowocześniejszych na świecie
j) przedstawia problemy demograficzne i społeczne Chin z uwzględnieniem przyrostu naturalnego na

podstawie analizy danych statystycznych
k) omawia znaczenie nowoczesnych kolei w rozwoju gospodarczym Chin
l) omawia kontrasty etniczne, językowe i religijne w Indiach
m) charakteryzuje cechy gospodarki Indii i możliwości ich rozwoju
n) omawia znaczenie ropy naftowej w rozwoju ekonomicznym państw Bliskiego Wschodu
o) omawia źródła konfliktów zbrojnych i terroryzmu na Bliskim Wschodzie

5. Ocena celująca:
Uczeń:
a) wyjaśnia, dlaczego na wschodnich wybrzeżach Azji występuje wiele wulkanów
b) udowadnia słuszność stwierdzenia, że Azja to kontynent kontrastów geograficznych
c) omawia wpływ budowy geologicznej na występowanie rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami
d) ocenia skutki trzęsień ziemi dla obszarów gęsto zaludnionych
e) wyjaśnia na podstawie mapy ogólnogeograficznej i analizy danych statystycznych, dlaczego grunty orne mają niewielki udział w strukturze użytkowania ziemi w Azji
f) wykazuje związki między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu" w Azji Południowo-Wschodniej
g) ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii
h) omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową
i) opisuje główne problemy indyjskiego społeczeństwa oraz przedstawia ich przyczyny
j) analizuje skutki występowania konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie

Dział II: Afryka.

1. Ocena dopuszczająca:
Uczeń:
a) określa położenie matematyczno-geograficzne Afryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej
b) wymienia strefy klimatyczne Afryki
c) wymienia największe rzeki i jeziora Afryki
d) wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Afryce
e) wymienia główne uprawy w Afryce
f) wymienia surowce mineralne Afryki na podstawie mapy gospodarczej
g) wskazuje obszary występowania surowców mineralnych na terenie Afryki
h) wymienia atrakcyjne turystycznie państwa Afryki
i) wyjaśnia różnicę między głodem a niedożywieniem
j) wymienia państwa w Afryce dotknięte głodem i niedożywieniem
k) określa położenie geograficzne Kenii
l) wymienia obiekty turystyczne na terenie Kenii

2. Ocena dostateczna:
Uczeń:
a) omawia cechy ukształtowania powierzchni Afryki
b) wymienia cechy różnych typów klimatu w Afryce na podstawie klimatogramów
c) charakteryzuje sieć rzeczną i jeziora Afryki
d) omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Afryce
e) charakteryzuje znaczenie chowu zwierząt w krajach Afryki
f) przedstawia zróżnicowanie PKB w różnych państwach Afryki na podstawie analizy danych statystycznych
g) omawia przemysł wydobywczy w Afryce
h) wskazuje państwa w Afryce dotknięte problemem głodu i niedożywienia na podstawie mapy tematycznej
i) analizuje niedożywienie ludności w Afryce na podstawie wykresu

j) przedstawia ruch turystyczny Kenii na podstawie analizy danych statystycznych

3. Ocena dobra:
   Uczeń:
   a) omawia wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki
   b) omawia rozmieszczenie opadów atmosferycznych w Afryce na podstawie mapy klimatycznej
   c) omawia udział rolnictwa w strukturze zatrudnienia w wybranych państwach Afryki na podstawie wykresu
   d) omawia gospodarkę w strefie Sahelu
   e) omawia cechy gospodarki krajów Afryki na podstawie analizy danych statystycznych
   f) przedstawia nowoczesne działy gospodarki Afryki
   g) omawia rozwój i znaczenie usług w Afryce
   h) omawia przyczyny niedożywienia ludności w Etiopii
   i) opisuje zmiany w poziomie niedożywienia ludności Etiopii
   j) wymienia obiekty w Kenii wpisane na listę dziedzictwa UNESCO
   k) opisuje walory kulturowe Kenii na podstawie wybranych źródeł informacji

4. Ocena bardzo dobra:
   Uczeń:
   a) omawia związek budowy geologicznej Afryki z powstawaniem rowów tektonicznych
   b) wyjaśnia cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej
   c) omawia przyczyny procesu pustynnienia w strefie Sahelu
   d) omawia typy rolnictwa w Afryce
   e) przedstawia czynniki ograniczające rozwój gospodarki w Afryce
   f) omawia skutki niedożywienia ludności w Etiopii
   g) omawia bariery ograniczające rozwój turystyki w Afryce
   h) omawia walory przyrodnicze Kenii wpływające na rozwój turystyki

5. Ocena celująca:
   Uczeń:
   a) wyjaśnia istnienie strefowości klimatyczno-roślinno-glebowej w Afryce
   b) wyjaśnia związki między warunkami przyrodniczymi a możliwościami gospodarowania w strefie Sahelu
   c) ocenia skutki stosowania rolnictwa żarowo-odłogowego i plantacyjnego w Afryce Zachodniej
   d) przedstawia rolę chińskich inwestycji na kontynencie afrykańskim
   e) przedstawia sposoby walki z głodem ludności Afryki na przykładzie Etiopii
   f) określa związki między warunkami przyrodniczymi i kulturowymi a rozwojem turystyki na przykładzie Kenii
   g) przedstawia argumenty pomagające przełamywać stereotypy na temat Afryki

Dział III: Ameryka

1. Ocena dopuszczająca:
   Uczeń:
   a) określa położenie geograficzne Ameryki
   b) wymienia nazwy mórz i oceanów oblewających Amerykę Północną i Amerykę Południową
   c) wymienia największe rzeki Ameryki i wskazuje je na mapie
   d) wyjaśnia znaczenie terminów: tornado, cyklon tropikalny
   e) wskazuje na mapie Aleję Tornad
   f) wymienia nazwy wybranych cyklonów tropikalnych w XXI wieku
   g) określa położenie geograficzne Amazonii
   h) omawia florę i faunę lasów równikowych
   i) podaje liczbę ludności Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie wykresu
   j) wymienia główne odmiany człowieka zamieszkujące Amerykę

k) wyjaśnia znaczenie terminów: urbanizacja, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja, megalopolis
l) wymienia obszary słabo i gęsto zaludnione w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej i wskazuje je na mapie
m) wymienia największe miasta i aglomeracje Ameryki Północnej i Ameryki Południowej i wskazuje na mapie
n) przedstawia położenie geograficzne Kanady na podstawie mapy ogólnogeograficznej
o) wymienia główne uprawy na terenie Kanady
p) wskazuje zasięg występowania głównych upraw w Kanadzie na mapie gospodarczej
q) określa położenie geograficzne Stanów Zjednoczonych
r) wyjaśnia znaczenie terminów: produkt światowy brutto, technopolia
s) wymienia główne działy przemysłu w Stanach Zjednoczonych
t) wymienia rodzaje usług wyspecjalizowanych w Stanach Zjednoczonych

2. Ocena dostateczna:
Uczeń:
a) wymienia nazwy państw leżących w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej
b) podaje główne cechy ukształtowania powierzchni Ameryki
c) wymienia strefy klimatyczne Ameryki
d) omawia przyczyny powstawania tornad i cyklonów tropikalnych
e) podaje główne rejony występowania cyklonów tropikalnych i kierunki ich przemieszczania się
f) podaje cechy środowiska geograficznego Amazonii
g) omawia cechy klimatu Amazonii
h) podaje przyczyny zróżnicowania etnicznego i kulturowego Ameryki
i) przedstawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej
j) analizuje liczbę ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności państw Ameryki na podstawie mapy tematycznej
k) przedstawia cechy położenia geograficznego Kanady na podstawie mapy ogólnogeograficznej
l) omawia ukształtowanie powierzchni Kanady
m) przedstawia czynniki wpływające na klimat Kanady
n) omawia strukturę użytkowania ziemi w Kanadzie na podstawie wykresu
o) opisuje cechy położenia geograficznego Stanów Zjednoczonych
p) wymienia czynniki wpływające na rozwój Doliny Krzemowej
q) omawia strukturę użytkowania ziemi w Stanach Zjednoczonych na podstawie wykresu

3. Ocena dobra:
Uczeń:
a) charakteryzuje budowę geologiczną Ameryki
b) omawia czynniki klimatyczne wpływające na klimat Ameryki
c) porównuje strefy klimatyczne ze strefami roślinnymi w Ameryce
d) charakteryzuje wody powierzchniowe Ameryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej
e) omawia mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych
f) podaje przyczyny wysokich rocznych sum opadów atmosferycznych w Amazonii
g) opisuje piętrowość wilgotnych lasów równikowych w Amazonii
h) omawia wielkie migracje w historii zasiedlania Ameryki
i) omawia zmiany liczby ludności w Ameryce na przestrzeni lat na podstawie wykresu
j) omawia rozwój miast Ameryki na podstawie wybranych źródeł
k) podaje przykłady megalopolis w Ameryce i wskazuje je na mapie
l) podaje przyczyny powstawania slamsów w wielkich miastach na przykładzie Ameryki Południowej
m) przedstawia zasięg występowania lasów w Kanadzie na podstawie mapy tematycznej
n) przedstawia miejsce Kanady w światowym eksporcie wybranych płodów rolnych na podstawie wykresu
o) omawia znaczenie przemysłu i jego kluczowe działy w Stanach Zjednoczonych
p) omawia cechy rolnictwa Stanów Zjednoczonych

4. Ocena bardzo dobra:
   Uczeń:
   a) wykazuje związek ukształtowania powierzchni z budową geologiczną w Ameryce
   b) omawia związek stref klimatycznych ze strefami roślinnymi w Ameryce
   c) przedstawia skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych w Ameryce
   d) omawia ekologiczne następstwa wylesiania Amazonii
   e) podaje kierunki gospodarczego wykorzystania Amazonii
   f) przedstawia sytuację rdzennej ludności w Ameryce
   g) przedstawia negatywne skutki urbanizacji w Ameryce
   h) określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej
   i) omawia czynniki wpływające na przebieg północnej granicy upraw i lasów w Kanadzie
   j) opisuje cechy gospodarstw wielkoobszarowych na terenie Kanady
   k) charakteryzuje wybrane wskaźniki rozwoju gospodarczego Stanów Zjednoczonych
   l) omawia znaczenie usług wyspecjalizowanych w gospodarce Stanów Zjednoczonych
   m) omawia przyczyny marnowania żywności na przykładzie Stanów Zjednoczonych

5. Ocena celująca:
   Uczeń:
   a) ustala prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie map tematycznych
   b) przedstawia sposoby ochrony przed nadchodzącym cyklonem na podstawie wybranych źródeł informacji
   c) przedstawia działania człowieka mające na celu ochronę walorów przyrodniczych Amazonii
   d) omawia skutki zanikania kultur pierwotnych na przykładzie Ameryki Północnej i Ameryki Południowej
   e) opisuje problemy ludności mieszkających w slamsach na podstawie materiałów źródłowych
   f) wykazuje zależność między ukształtowaniem powierzchni, cyrkulacją powietrza, odległością od morza, prądami morskimi a przebiegiem północnej granicy upraw i lasów w Kanadzie
   g) omawia cechy charakterystyczne gospodarki Kanady z uwzględnieniem surowców mineralnych, rozwoju przemysłu i handlu
   h) ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarki Stanów Zjednoczonych
   i) ocenia rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej na podstawie analizy danych statystycznych

Dział IV: Australia i Oceania. Obszary okołobiegunowe.

1. Ocena dopuszczająca:
   Uczeń:
   a) określa położenie geograficzne Australii i Oceanii
   b) wymienia największe pustynie Australii na podstawie mapy
   c) wyjaśnia znaczenie terminu basen artezyjski
   d) wymienia endemity w Australii oraz na wyspach Oceanii
   e) przedstawia liczbę ludności i gęstość zaludnienia w Australii na podstawie mapy tematycznej i analizy danych statystycznych
   f) wymienia największe miasta Australii oraz wskazuje je na mapie
   g) określa położenie geograficzne obszarów okołobiegunowych
   h) wyjaśnia znaczenie terminów: góra lodowa, pak lodowy, lądolód, lodowce szelfowe, nunataki
   i) wymienia gatunki roślin i zwierząt na obszarach Arktyki i Antarktyki
   j) wymienia surowce mineralne na obszarach Arktyki i Antarktyki
   k) wskazuje na mapie Antarktydy położenie polskiej stacji badawczej Henryka Arctowskiego

2. Ocena dostateczna:

Uczeń:

a) charakteryzuje środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii
b) charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Australii
c) wymienia strefy klimatyczne w Australii
d) charakteryzuje wody powierzchniowe Australii
e) omawia czynniki przyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w Australii
f) omawia występowanie surowców mineralnych w Australii na podstawie mapy tematycznej
g) wymienia cechy środowiska przyrodniczego obszarów okołobiegunowych
h) charakteryzuje klimat Arktyki i Antarktyki
i) wymienia zagrożenia środowiska przyrodniczego obszarów polarnych

3. Ocena dobra:

Uczeń:

a) wymienia cechy charakterystyczne poszczególnych typów klimatu w Australii na podstawie klimatogramów
b) omawia strefowość roślinną w Australii na podstawie mapy tematycznej
c) omawia bariery utrudniające zamieszkanie Australii
d) charakteryzuje rdzennych mieszkańców Australii
e) omawia cechy rolnictwa Australii na tle warunków przyrodniczych
f) przedstawia znaczenie turystyki w rozwoju gospodarki Australii i Oceanii
g) opisuje zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej na obszarach okołobiegunowych
h) charakteryzuje ludy zamieszkujące Arktykę oraz warunki ich życia
i) opisuje warunki życia w polarnej stacji badawczej

4. Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

a) wyjaśnia wpływ położenia Australii na klimat
b) omawia zasoby wód artezyjskich i ich rolę w gospodarce Australii
c) wyjaśnia, dlaczego Australia jest atrakcyjna dla imigrantów
d) omawia znaczenie przetwórstwa przemysłowego i przemysłu zaawansowanych technologii w rozwoju Australii
e) porównuje środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki
f) wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest największą pustynią lodową
g) prezentuje osiągnięcia polskich badaczy obszarów okołobiegunowych
h) wyjaśnia status prawny Antarktydy

5. Ocena celująca:

Uczeń:

a) wykazuje zależność między klimatem a zasobami wód powierzchniowych w Australii
b) wykazuje zależność pomiędzy rozmieszczeniem ludności a warunkami naturalnymi występującymi w Australii
c) określa główne cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych
d) omawia zmiany w środowisku przyrodniczym obszarów polarnych
e) charakteryzuje cele oraz zakres badań prowadzonych w Arktyce i w Antarktyce na podstawie na podstawie dostępnych źródeł
f) omawia wkład Polaków w badania obszarów polarnych na podstawie dostępnych źródeł